

Seleucia

Sayı VII - 2017

Olba Kazısı Serisi

Seleucia VII

Olba Kazısı Serisi

Seleucia editörler kurulu, destekleri için Mersin Bölge Sulama Kooperatifleri Birliđi Başkanı Ersin Akdoğan'a şükranlarını sunar.

The Editorial Board of *Seleucia* expresses their gratitude for the support of the President of the Irrigation Cooperatives' Union of Mersin Region, Mr. Ersin Akdoğan.

Seleucia VII

Olba Kazısı Serisi

Seleucia, uluslararası hakemli dergidir ve her yıl Nisan - Mayıs ayında bir sayı olarak basılır. *Seleucia* Dergisi, Sayı VI - 2016'dan itibaren ULAKBİM'de taranmaktadır. Yollanan alışmalar, giriş sayfalarında belirtilen yazım kurallarına uygunsa yayınlanır, çalışması yayınlanan her yazar, çalışmanın baskı olarak yayınlanmasını kabul etmiş ve telif haklarını *Seleucia* yayınına devretmiş sayılır. *Seleucia* kopya edilemez ancak dipnot referans gösterilerek yayınlarda kullanılabilir.

Seleucia, uluslararası hakemli dergidir ve her yıl Nisan - Mayıs ayında bir sayı olarak basılır. Yollanan çalışmalar, 7. sayfada belirtilen yazım kurallarına uygunsa yayınlanır, çalışması yayınlanan her yazar, çalışmanın baskı olarak yayınlanmasını kabul etmiş ve telif haklarını *Seleucia* yayınına devretmiş sayılır. *Seleucia* kopya edilemez ancak dipnot referans gösterilerek yayınlarda kullanılabilir.

Seleucia Dergisi, Sayı VI - 2016'dan itibaren ULAKBİM'de taranmaktadır.

Editörler

Emel Erten
Diane Favro
Murat Özyıldırım
Tuna Akçay

Bilim Kurulu

Prof. Dr. Halit Çal
Prof. Dr. Çiğdem Dürüşken
Prof. Dr. Efrumiye Ertekin
Prof. Dr. Emel Erten
Prof. Dr. Diane Favro
Prof. Dr. Turhan Kaçar
Prof. Dr. Gülgün Köroğlu
Prof. Dr. Erendiz Özbayoğlu
Prof. Dr. Aygül Süel
Prof. Dr. Harun Taşkıran
Prof. Dr. Fikret K. Yegül
Doç. Dr. Sedef Çokay-Keççe
Doç. Dr. Sema Sandalcı
Doç. Dr. Hacer Sibel Ünalın
Yrd. Doç. Dr. Figen Çevirici-Coşkun
Yrd. Doç. Dr. Merih Ereğ
Yrd. Doç. Dr. Deniz Kaplan
Yrd. Doç. Dr. Fikret Özbay
Yrd. Doç. Dr. Hüseyin Murat Özgen
Yrd. Doç. Dr. Muammer Ulutürk
Öğr. Gör. Dr. Tuna Akçay
Dr. Vujadin Ivanisevic

Seleucia
Olba Kazısı Serisi VII
Sayı: 7

ISSN: 2148-4120

Kapak Tasarım

Tuna Akçay

Yazışma Adresi

Okt. Murat Özyıldırım
Mersin Üniversitesi Fen - Edebiyat Fakültesi
Arkeoloji Bölümü, Çiftlikköy Kampüsü, 33343,
Mersin - Türkiye
Tel: 00 90 324 361 00 01 - 4735
E – posta: muratozyildirim@mersin.edu.tr

Adres

Homer Kitabevi ve Yayıncılık Ltd. Şti.
Yeni Çarşı Caddesi, No: 52
Galatasaray, Beyoğlu, 34433, İstanbul
Tel: 0212 249 59 02
www.homerbooks.com
e-mail: homer@homerbooks.com

Baskı

Dijital Düşler Basım San. Ve Tic. A.Ş.
Nato Cad.Çınarlı Sok. No: 17
34418 Seyrantepe/Kağıthane
0212 279 64 44
Sertifika No: 12922

Dağıtım

Homer Kitabevi ve Yayıncılık Ltd. Şti.
Yeni Çarşı Caddesi, No: 52
Galatasaray, Beyoğlu, 34433, İstanbul
Tel: 0212 249 59 02

Seleucia | Sayı 7 | Nisan - Mayıs 2017

Olympos Kazılarında Bulunan Aydınlatma Gereçleri

Lighting Devices from Olympos Excavation

B. Yelda Olcay Uçkan - Muradiye Öztaşkın

11

Arkeolojik Kazılar Işığında Olba Tiyatrosu:
Ön Sonuçlar

*The Preliminary Results on the Olba Theater in
the Light of Archaeological Excavations*

Emel Erten - Deniz Kaplan

29

Olba Manastırı Kuzey Kilisesi'nden
(*Diakonikon*) Bizans Dönemi *Opus Sectile*
Taban Döşemesi

*The Opus Sectile Floor of the Diaconikon of the
Northern Church - Monastery of Olba*

Murat Özyıldırım - Yavuz Yeğin

47

Olba'da Bulunan Sikkeler Işığında Kentin
Erken Yerleşim Tarihi

*The Early History of Olba in the Light of Coin
Finds*

Tuna Akçay

69

Olba Tiyatro Kazısı Cam Kadeh
Buluntuları

*Glass Goblet Finds from Olba Theater
Excavations*

Emel Erten - Emine Akkuş Koçak

89

Olba Kazısı'nda Ele Geçen Hellenistik
Dönem'e Ait Bir Sepet Kulplu Amphora
Parçası

*Hellenistic Basket Handled Amphora Fragment
from Olba Excavations*

Erkan Alkaç

113

Sikke Buluntuları Bağlamında Olba'da
II. Constantius Dönemi

*Olba During the Reign of Constantius II in the
Context of Coin Finds*

Emel Erten

129

Klazomenai Karantina Adası Kuzey
Yamacı Kazılarında Ele Geçen Oturan
Çıplak Genç Kız Figürinleri

*Sedantary Naked Young Female Figurines
Obtained From The Excavations In The North
Slope of Klazomenai Karantina Island*

Aslıhan Özbay

147

Karabel Asarcık'taki Sion Manastırı Mezar
Odası ve Bizans Lahitleri

*The Burial Chamber and Early Byzantine
Sarcophagi in the Sion Monastery at Karabel
Asarcık*

Bülent İşler

161

Mimari Plastik Veriler Işığında Erken
Bizans Döneminde Side'de Sütunlu
Caddelerin Onarımı

*The Repairs of the Early Byzantine Colonnaded
Streets of Side in the Light of Architectural
Decoration Finds*

Şener Yıldırım

187

Karantina Adası Kuzey Yamacı Kazıları
Stratigrafik Değerlendirmesi ve Hellenistik
Dönem Pişmiş Toprak Figürinler

*Klazomenai Karantina Island North Slope
Excavation Stratigraphy and The Terracotta
Figurines Of The Hellenistic Period*

Fikret Özbay - Aslıhan Özbay

207

Erken Hıristiyanlık Döneminde
Zephyrion/Zephyrium

Zephyrion/Zephyrium in Early Christian Period

Murat Özyıldırım - Muzaffer Yılmaz

225

Erken Hıristiyan Literatüründe Yahudiler ve Anti-Semitizm

Jews And Anti-Semitism in Early Christian Literature

Ulaş Töre Sivrioğlu

235

Zeus Labraundos Kutsal Alanı Su Kompleksi Kazıları Cam Buluntuları

Glass Finds from Water Complex in the Sanctuary of Zeus Labraundos

Ömür Dünya Çakmaklı

279

Tripolis'teki 6 No.lu Kaya Mezarı

Rock-cut Tomb Number 6 in Tripolis

Sabri Arıcı - AYTEKİN ERDOĞAN

297

Seyitömer Höyük Hellenistik Dönem

Balık Tabakları

Hellenistic Fish Plates from Seyitömer Höyük

Figen Çevirici Coşkun

325

Aşağı Salat Höyüğü'nden Cam At

Rhytonu

A Glass Horse Rhyton From Aşağı Salat Höyük

S. Yücel Şenyurt - Emel Erten - İLKAY AKLAN

345

Kuva-yi Milliye Müzesi'nden Bir Grup

Gümüş Venedik Sikkesi

A Group Of Silver Venetian Coins From The

Kuva-yi Milliye Museum

Ceren Ünal

363

Direkli Mağarası Epi-paleolitik Dönem

Yaşamsal Alan Düzenlemeleri Üzerine Bir

Değerlendirme

An Assessment on The Arrangement of The

Living Areas in the Epi-paleolithic Period of

Direkli Cave

Cevdet Merih Erek

377

Orta Aras Havzası'nda Bir Orta Tunç Çağı Kalesi: Çalgüney

A Middle Bronze Age Castle in Middle Aras Basin: Çalgüney

Ayhan Yardımcıel - Emine Gizlenci

397

Olba Akropolisi Kuzey Kule Kazısından

Ele Geçen Karbonize Ahşap Malzemenin

Anatomik Analizi

Anatomical Analysis of Carbonized Wood

Material Obtained from Olba Acropolis North

Tower Excavation

Barbaros Yaman - Ali Akın Akyol - Emel Erten

411

Olba Kazısı Tiyatro Seramik Buluntuları

Arkeometrik Çalışmaları

The Archaeometric Research on the Pottery Finds from the Theater at Olba

Ali Akın Akyol - Safiye Aydın

421

Kitap Tanıtımı

Book Review

Ömer Özyiğit'e Armağan – Studies in

Honour of Ömer Özyiğit

Emel Erten

439

Kudüs: Bir Şehrin Biyografisi

Murat Özyıldırım

447

PRAEFATIO

Editörler kurulu olarak *Seleucia*'nın yedinci sayısını (2017) sizlere sunmaktan mutluluk duymaktayız. Ayrıca, dergimizin TÜBİTAK'a bağlı ULAKBİM tarafından TR indeksinde bilimsel dergi olarak 6. sayısından (2016) başlayarak taranmaya hak kazanmış olması hepimiz için gurur kaynağı olmuştur. Bu başarıyı yazarlarımıza, dostlarımıza, Homer Kitabevi'nin katkılarına ve aynı zamanda Olba kazı ekibine borçluyuz.

Geniş bir zaman dilimine ait malzeme ve sonuçları içeren *Seleucia*'nın bu yılki yedinci sayısını da beğeneceğinizi ümit etmekteyiz. Alışlageldiği gibi, bu sayıda da Olba kazılarına ait malzemenin de tanıtıldığı birçok makale yer almaktadır.

Seleucia'nın yedinci yılında yayın hayatını sürdürmesinde katkıları olan yazarlarımıza, okuyucularımıza, bizi destekleyen dostlarımıza, Homer Kitabevi'ne ve değerli sahibi Ayşen Boylu ve dergimizin yayına hazırlanmasında sabır ve özveriyle çalışan Sinan Turan'a teşekkürlerimizi sunarız.

Editörler:

Prof. Dr. Diane Favro

Prof. Dr. Emel Erten

Okt. Murat Özyıldırım (MA)

Dr. Tuna Akçay

PREFACE

The editorial board is glad to present the seventh issue (2017) of *Seleucia* and proud to announce that our journal was recognized by ULAKBİM of the Scientific and Technological Research Council of Turkey (TÜBİTAK) as a TR Index Scientific Journal starting from the sixth issue (2016). We owe this success to our contributors, friends and Homer Books as well as the archaeological excavation team of Olba.

We hope you would be interested in and enjoy the seventh issue of *Seleucia* containing articles presenting material and results from a large scope of time. As usual, in this issue you will find a number of articles that will present the material from Olba excavations.

We wish to express our gratitude for our contributors, friends and Homer Books and its owner Ayşen Boylu and Sinan Turan for their patient and considerate manner during the preparation of our journal.

Editors:

Prof. Dr. Diane Favro

Prof. Dr. Emel Erten

Okt. Murat Özyıldırım (MA)

Dr. Tuna Akçay

Olba Kazısı Serisi

Seleucia

Makale Başvuru Kuralları

Seleucia, Olba Kazısı yayını olarak yılda bir sayı yayınlanır. Yayınlanması istenen makalelerin en geç Şubat ayında gönderilmiş olması gerekmektedir. *Seleucia*, arkeoloji, eski çağ dilleri ve kültürleri, eski çağ tarihi, sanat tarihi konularında yazılan, daha önce yayınlanmayan yalnızca Türkçe, İngilizce çalışmaları ve kitap tanıtımlarını yayınlır.

Yazım Kuralları

Makaleler, Times New Roman yazı karakterinde, word dosyasında, başlık 12 punto, baş harfleri büyük harf, metin 10 punto, dipnot ve kaynakça 9 punto ile yazılmalıdır. Çalışmada ara başlık varsa, bold ve küçük harflerle yazılmalıdır. Türkçe ve İngilizce özetler, makale adının altında 9 punto olarak ve en az iki yüz sözcük ile yazılmalıdır. Özetlerin altında İngilizce ve Türkçe beşer anahtar sözcük, 9 punto olarak “anahtar sözcükler” ve “keywords” başlığının yanında verilmelidir.

- Dipnotlar, her sayfanın altında verilmelidir. Dipnotta yazar soyadı, yayın yılı ve sayfa numarası sıralaması aşağıdaki gibi olmalıdır.
Demiriş 2006, 59.
- Kaynakça, çalışmanın sonunda yer almalı ve dipnottaki kısaltmayı açıklamalıdır.

Kitap için:

Demiriş 2006 Demiriş, B., Roma Yazınında Tarih Yazıcılığı, Ege Yay., İstanbul.

Makale için:

Kaçar 2009 Kaçar, T., “Arius: Bir ‘Sapkın’ın Kısa Hikayesi”, Lucerna Klasik Filoloji Yazıları, İstanbul.

- Makalede kullanılan fotoğraf, resim, harita, çizim, şekil vs. metin içinde yalnızca (Lev. 1), (Lev. 2) kısaltmaları biçiminde “Levha” olarak yazılmalı, makale sonunda “Levhalar” başlığı altında sıralı olarak yazılmalıdır. Bütün levhalar, jpeg ya da tift formatında 300 dpi olmalıdır. Alıntı yapılan levha varsa sorumluluğu yazara aittir ve mutlaka alıntı yeri belirtilmelidir.
- Latince - Yunanca sözcüklerin yazımında özel isimlerde; varsa Türkçe ek virgülle ayrılmalı, örneğin; Augustus’un, cins isimler italik yazılmalı, varsa Türkçe ek, italik yapılmadan sözcüğe bitişik yazılmalıdır, örneğin; *caveanın*.
- Tarih belirtilirken MÖ ve MS nokta kullanılmadan, makale başlıkları ile yazar ad ve soyadlarında sadece baş harfler büyük harf olarak yazılmalıdır.

Olba Excavations Series

Seleucia

Scope

Seleucia is annually published by the Olba Excavations Series. Deadline for sending papers is February of each year. *Seleucia* features previously unpublished studies and book reviews on archaeology, ancient languages and cultures, ancient history and history of art written only in Turkish or English.

Publishing Principles

Articles should be submitted as word documents, with font type Times New Roman, font sizes 12 points for headings (first letters should be capitalized), 10 points for text, and 9 points for footnotes and references. Abstracts written in both Turkish and English should appear below the name of the article, should be of size 9 points and the minimum word count is 200 words. Below the abstracts, a minimum of 5 keywords for both languages should be included (of size 9 points) below the headings “anahtar sözcükler” and “keywords”.

- Footnotes should be given under each page. The ordering of author surname, year of publication and page number should be as follows:
Demiriş 2006, 59.
- The reference list should appear at the end of the study and should explain the abbreviation given in the footnote.

Book format:

Demiriş 2006 Demiriş, B., Roma Yazınında Tarih Yazıcılığı, Ege Yay., İstanbul.

Article format:

Kaçar 2009 Kaçar, T., “Arius: Bir ‘Sapkın’ın Kısa Hikayesi”, Lucerna Klasik Filoloji Yazıları, İstanbul.

- Photographs, pictures, maps, drawings, figures etc. used in the article should be referred to in the text as (Fig. 1), (Fig. 2) as abbreviations, and an ordered list of these items should appear at the end of the article under the heading “Figures”. All figures should be in JPEG or TIFF format with 300 dpi. If there are figures cited, the responsibility lies with the author and citation should be explicitly given.

Klazomenai Karantina Adası Kuzey Yamacı Kazılarında Ele Geçen Oturan Çıplak Genç Kız Figürinleri

Aslıhan Özbay*

Öz

Kökleri Mezopotamya'da MÖ 3.bin yıla dayanan oturan çıplak genç kız/kadın figürinlerinin Hellenistik Döneme tarihlendirilen ardılları, Klazomenai Karantina Adası kuzey yamacı kazılarında on bir parça ile temsil edilir. Ancak bu çalışmada tipolojisi belirlenebilen üç figürin ve bu figürin grubu ile ilişkili olduğu düşünülen iki adet kadın başı incelenmiştir. Çalışmanın ilk bölümünde Oturan Çıplak Genç Kız figürinlerinin kimliğine ilişkin farklı araştırmacıların görüşlerine yer verilerek, bu figürinlerin farklı bağlamlardaki anlamı irdelenmeye çalışılmıştır. Çalışmada Karantina Adasında yer alan kutsal alan ile ilişkilendirilen Oturan Genç Kız Figürinleri kült malzemesi olarak değerlendirilmiş ve bu bağlamda figürinlerin ergenlik çağındaki genç kızlar tarafından kutsal alanda tapınım gören kadın tanrıçalardan birine adandığı düşünülmektedir.

Çalışmanın ikinci bölümünün de; oldukça küçük parçalar halinde korunan figürinlerin tipolojik ayrımı yapılarak bu figürinler için bir kronoloji oluşturulmuştur. Bu noktada her tip için aynı tipolojik grup içinde değerlendirilen örnekler dışında, farklı tipolojideki benzer stil özellikleri gösteren figürinler ile de karşılaştırma yapılmıştır.

Figürinlerin ele geçtiği Karantina Adası kuzey yamacı kazılarında tespit edilen seramik dolgu içerisinden, oturan çıplak genç kız figürini yapımında kullanılan arka kalıp bu figürinlerin kent atölyelerinde üretildiğini işaret eden önemli kanıtların başında gelmektedir.

Mevcut çalışmalar ışığında; Klazomenai kent atölyelerinde üretimi yapılan ve kutsal alanda bir kült malzemesi olarak kullanılan Oturan Çıplak Genç Kız Figürinlerinin kimliğine, işlevine ve kronolojisine ilişkin verileri değerlendirmek çalışmanın ana hedefini oluşturur.

* Dr. Aslıhan Özbay, E Posta: aslihanozbay79@gmail.com.

Anahtar Sözcükler: Klazomenai, Karantina Adası, Pişmiş Toprak Figürin, Oturan Çıplak Genç Kız.

Sedantary Naked Young Female Figurines Optained From The Excavations In The North Slope of Klazomenai Karantina Island

Abstract

The historical roots of sedantary naked female figurines go back to 3000 B.C in Mesopotamia and their Helenistic successors are represented with eleven items found out during the excavation work carried out in the northern side of Klazomenia Karantina Island. In this study however on three figurines whose typology could have been determined and two female head thought to be associated with them are examined. In the first half of the paper the arguments of various reserachers regarding the sedantary naked female figurines are presented and thereby the significance of these items in different contexts will be examined. Our study considers these figurines as associated with sacred site of Karantina Island and that they were sacred offerings by young females at their puberty or at the age of marriage to one of the female goddesses worshipped in the sacred site. In the second half of the study a typological classification of these figuines conserved in rather small pieces are made and a cronology established. At this point apart from samples considered in the same typology for each type, comparisons are made between samples showing similar stiles from different typologies of figurenes.

The ceramic filling discovered in Karantina Island north slope excavation in which these figurenes were optained, also contained moldings used for the making of these figurines. This discoveries are indication of the fact that sedantary naked figurenes were produced in the workshops of the city. In the light of existing research to evaluate the identiy, function and cronology of sedenatry naked female figuines which were produces in Klazomenai City workshops and used as cult mateiral is the main purpose of this study.

Keywords: Klazomenai, Karantina Island, Hellenistic Period, terracotta figurines, sedantary naked young female figurines.

Sunuş

Klazomenai Karantina Adası kuzey yamacı kazılarında on bir parça ile temsil edilen Oturan Çıplak Genç Kız Figürinlerinden tipolojisi belirlenebilen üç örnek çalışma kapsamında ele alınmıştır. İncelenen figürinlerden yalnızca bir örnek tama yakın korunurken, diğer örnekler boyundan pelvise veya karından pelvise kadar korunmuştur. İncelenen bu üç örneğe ek olarak iki adet kadın başı oturan çıplak genç kız figürinleri ile ilişkilendirilerek çalışma kapsamında değerlendirilmiştir. Söz konusu kadın başları oturan çıplak genç kız figürinleriyle ilişkilendirilirken tama yakın olarak korunan Karantina Adası örneği ve farklı merkezlerden ele geçen benzer örnekler referans alınmıştır.

Karantina Adası kuzey yamacı kazılarından ele geçen Oturan Çıplak Genç Kız figürinleri sayısal olarak yoğun olmamakla birlikte farklı üç tipin varlığı tespit edilmiştir. Karantina Adası örneklerine geçmeden önce bu figürinlerin kimliği üzerine yapılan tartışmalara kısaca değinmekte fayda var.

1- Oturan Çıplak Genç Kız Figürinlerinin Anlamı ve Kült Açısından Değerlendirmesi

Bu başlık altında, oturan çıplak genç kız figürinlerinin tipolojik ve stilistik değerlendirmesine geçmeden önce bu figürinlerin kökenine, antik dönemdeki kullanım alanlarına ve kült açısından değerlendirmesine yer verilecektir. Hellenistik Dönemde, nekropolis, kutsal alan ve hatta yerleşimlerde karşımıza çıkan oturur vaziyetteki giyimli veya çıplak genç kız figürinlerinin kimliğine ve temsil ettiği külte ilişkin pek çok görüş ileri sürülmektedir. D.B. Thompson, Troia örneklerini ele alırken figürinlerin ikonografik kökeni olarak doğulu tanrıları göstermiş ve bu görüşünü MÖ 3. bin yıla ait Mezopotamya'da ele geçen eli göğsünde veya kolları yanlarda oturur vaziyetteki çıplak kadın figürinleriyle desteklemiştir¹. Araştırmacı, söz konusu figürinlerin tek bir külte atfedilmesinin doğru bir yaklaşım olmayacağını bu figürinlerin farklı zaman dilimlerinde farklı kültlere adanmış olabileceğini de eklemektedir². J. Dörig, Yunan oyuncakları üzerine yaptığı çalışmasında söz konusu figürinlerin evlilikle ilişkili olabileceğini

1 Burr-Thompson 1963, 87; Mezopotamya kökenli eli göğsünde ayakta duran çıplak kadın figürinleri için bkz. Cellerino 2009, 24-25, Lev.3 fig. 15a-16a.

2 Burr-Thompson 1963, 92.

ileri sürmüş, Attika mezar stelleri üzerinde yer alan genç kızların ellerinde tutukları figürinleri bu savının kanıtı olarak göstermiştir³. Araştırmacı, söz konusu figürinleri Zeus'la olan evliliğinden dolayı Hera Nympheuomene ile ilişkilendirmektedir. (Anth. Pal. 6. 280)⁴ Timarete'nin düğünü üzerine yazılan dörtlükte “*bakire Timarete, oyuncaklarımı, tamburini, topunu, saç örgülerini ve bebeklerini elbiseleriyle birlikte bakire Artemis Limnatis'e adadı*”⁵ sözleri ile Timarete'nin diğer hediyelerinin yanı sıra oyuncak bebeğini de elbiseleri ile birlikte bakire tanrıça Artemis'e sunduğunu dile getirir.

Bu savlardan kabul gören bir diğeri, figürinlerin kutsal fahişeleri veya bir diğer deyişle Aphrodite'nin hizmetkârları olarak bilinen *hierodoulo*lara ait olduğudur. G.K. Mallios, Thessalonica Ano Poli'deki kutsal alandan ele geçen pişmiş toprak figürinleri üzerine yaptığı çalışmada “süslü başlıklara sahip” çıplak vaziyette oturan figürinlerinin *Hetaeraelara* ait olabileceğini ileri sürer⁶. Araştırmacının kabul edilebilir bu saptamasından hareketle başlık taşıyan / süslü saç düzenine sahip oturan çıplak kadın figürinleri ile sade saç düzenine sahip figürinlerin farklı kimlikleri temsil ettiği anlaşılmaktadır. Oturan çıplak genç kız figürinleri arasında bu tip bir ayrımın yapılması aynı zamanda figürinlerin neden kız çocuklarına ait mezarlarda yoğun olarak görüldüğü sorusunun da cevabı olacaktır. 2012 yılında Huysecom-Haxi, Papaikononou ve Papaopoulos'un ortak hazırladıkları çalışmada ailelerin bebek mezarlarına hangi amaçla bu tip bir imajı koymuş olabileceğini sorgulamıştır. Araştırmacılar özellikle kız çocuklarına ait mezarlarda ele geçen oturur vaziyetteki çıplak kadın figürinlerinin bu mezarlarda bulunma sebebine ilişkin sordukları “*Bu hediyeler elit fahişeler tarafından mı çocuklarının mezarlarına bırakılıyordu?*”⁷ sorusu süslü başlık taşıyan ve basit saç düzenine sahip figürinler arasında yapılacak kimlik ayrımı ile cevaplandırılabilir. Şayet mezarlarda bulunan figürinler süslü saç düzenine sahipse veya başlık taşıyorsa bunları Aphrodite ile ilişkilendirmek makuldür ancak figürinler sade saç düzenine sahip ise bu figürinlerin mezarlara konulma amacı nedir? Mallios, kız çocuklarına ait mezarlarda bulunan figürinlerin Persephone'ye adanmış olabileceğini ileri sürer⁸ ki bu görüş annesinden zorla ayrılarak yeraltı dünyasına hapsedilen Persephone miti ile desteklenebilir. Gerek Persephone

3 Dörig1958, 51.

4 Anthologia Palatina 6.280. Yazarın kimliği bilinmemektedir.

5 Dillon 2005, 135.

6 Mallios 2004, 252.

7 Huysecom-Haxi, Papaikononou - Papaopoulos 2012, 347.

8 Mallios 2004, 252.

ve Demeter gerekse ölümlü anne ve ölen kız çocuğu arasında yaşanan zorunlu ayrılık ölen kız çocuğu ile Persephone'yi birbirine bağlamaktadır.

Yukarıda bahsedilen oturan çıplak genç kız figürinleri arasında yapılan kimlik ayrımı ile kutsal alanlardan ele geçen basit saç düzenine sahip figürinlerin ergenlik dönemine giren kızlar tarafından Hera, Artemis, Aphrodite, Nymphe veya Kybele gibi ailenin ve özellikle genç kızların koruyucusu sıfatını taşıyan tanrıçalardan herhangi birine sunulmuş olabileceği akla yatkın bir görüş halini alır. Ancak, süslü başlık taşıyan figürinler doğrudan Aphrodite kültüyle ilişkilendirilebilir.

2- Karantina Adasından Ele Geçen Oturan Çıplak Genç Kız Figürinleri

Klazomenai Karantina Adası örneklerine döndüğümüzde bunların üç farklı tiple temsil edildiği görülmektedir. Kolsuz olarak yapılan figürinler ilk tipolojik grubu oluşturur. Tip 1'e ait yalnızca bir örnek (Lev. 1) tama yakın olarak günümüze kadar ulaşmıştır. Kolsuz olarak yapılan figürinin omuz kısımlarında sonradan eklenen bir kolun varlığına ilişkin bir iz bulunmamaktadır. Dar gövde yapısına sahip figürinin karın kasları belirtilmeden, gövde düz bırakılmıştır. Birbirine bitişik olarak dizden hafifçe kıvrılmış vaziyette ileri doğru uzatılan bacakları figürine dik bir şekilde oturmaktan ziyade yarı oturur yarı uzanır bir görünüm kazandırır.

Yüz hatları aşınma ve kalın astar tabakası ile belirginliğini yitiren figürinin yüzünde ve gövdesinde korunan pudra rengi boya, tende pudra renginin kullanıldığını işaret eder. Oldukça yuvarlak ve dolgun olan yüz şekli figürine çocuksu bir ifade katmıştır. Kalın bir bant halinde alını çevreleyen saç önde işlenmeden bırakılırken, başın üst kısmında yer alan saçların özensizce işlendiği görülmektedir. Saç, başın arka tarafında, boynun hemen üzerinde küçük bir topuz ile sonlanır.

Delos'dan ele geçen 425, 426⁹, 428, 429, 431 ve 432¹⁰ katalog numaralı oturan çıplak genç kız figürinleri vücut yapıları ile Tip 1 ile benzerlik taşımaktadır. Özellikle 431 ve 432 katalog numaralı örneklerin yuvarlak ve çocuksu yüz şekilleri ve yine Delos'dan ele geçen 412¹¹ katalog numaralı figürinin yuvarlak yüz şekli ve başın hemen arkasında yer alan topuzu ile Tip 1 örneği ile yakın benzerlik sergilemektedir.

9 Delos XXIII; Lev. 44, 425-426.

10 a.g.e., Lev. 45, 4428- 432.

11 a.g.e., Lev.44. fig. 412.

Ephesos'dan ele geçen eklem kollu oturan genç kız figürünü, vücut yapısıyla Tip 1 örneği ile benzerlik taşımaktadır¹². Atina Agorası'nda bulunan "kirpi kuyusu" kazılarında ele geçen, boyundan pelvise kadar korunmuş oturan çıplak genç kız figürünü kaburga, bel veya karnın belirtilmemiş olmasından dolayı D.B. Thompson tarafından "Older types / Eski Tip" olarak nitelendirilmiştir¹³. Söz konusu Atina Agorası örneğinde de Tip 1'de olduğu gibi gövde üzerindeki hiçbir ayrıntının işlenmediği görülür. Troia'dan ele geçen bir diğer figürün D.B. Thompson, tarafından MÖ 2. yüzyıl – MÖ 1. yüzyıl arasına tarihlendirilmiş, bu tarihlmeyi yaparken özellikle MÖ 2. yüzyıl örnekleri için iyi kalıplanmış olmalarını kriter olarak kullanmıştır¹⁴. Pergamon'dan¹⁵ ele geçen iki adet oturan çıplak genç kız figürünü dolgun göğüs yapısı ve karın kısmında yer alan plastik işlenmiş deri katlarıyla daha ileri bir sanat anlayışının ürünü olsa da, dar gövde yapıları ve kollarının olmayışı ile Tip 1 ile benzer özellikler sergiler. Samos'dan ele geçen altı adet oturan genç kız figürünün "beden yapısı" Tip 1 ile benzerlik taşısa da figürinlerin sonradan eklenen hareketli kolları figürinleri Tip 1 den ayırmaktadır. P.G. Leyenaar - Plaisier, söz konusu figürinleri MÖ 3. yüzyıl ile MÖ 2. yüzyıl arasına tarihlendirir¹⁶. Aionos Taşaltı Nekropolis¹⁷ alanından bulunan oturan çıplak Aphrodite figürinleri kalça ve bacak kısımlarının üst bedene oranla dolgun görünümüleriyle Tip 1 örneğinden ayrılrsa da Taşaltı Nekropolis örneğinin de kolsuz olmalarından dolayı Tip 1 ile aynı tipolojik grup içinde değerlendirilirler. A. Erzen ve S. Başaran söz konusu figürinleri Aphrodite figürünü olarak ele almışlardır ki süslü başlıkları bu figürinlerin Aphrodite kültürüyle ilişkili olduklarını işaret eder.

Klazomenai anakarasında Hamdi Balaban sektöründen ele geçen, gövde altı korunmuş bir adet oturan çıplak genç kız figürünün bacaklarının iki tarafında da el veya kola ilişkin izlerin görülmemesinden dolayı Tip 1 grubuna ait olduğu düşünülmektedir. Söz konusu figürün K. Uzun tarafından benzer örneklerden hareketle MÖ 350 dolaylarına tarihlendirilir¹⁸.

12 Lang-Auinger 2007, Lev.50, Tk.74.

13 Burr-Thompson 1954, 89, Lev. 18, fig.1.

14 Burr-Thompson 1963, 94, Lev. XVI, fig. 59 -60, Lev. XVIII, fig. 61-63.

15 Töpperwein 1976, 56-60. Lev. 37 fig. 23-25.

16 Leyenaar-Plaisier 1979, 124-125, Lev.44, fig. 252-256.

17 Erzen-Başaran 1992, 208, 218 resim 16.

18 Uzun 1998, 80-82, Kat. No. 52, Lev. 25/2.

Tip 1 benzer örneklerin ışığında Hellenistik Döneme tarihlendirilmektedir.

Boyundan pelvise kadar korunan Tip 2'nin sağ kolunun dirsekten kıvrılmış vaziyette sağ göğüs üzerine yerleştirilirken sol kolun vücuda bitişik olarak yanda yer aldığı görülmektedir. Kolların konumlandırılma şekli, figürinlere ibadet halindeymiş gibi hava katmaktadır. Birbirine bitişik olan bacaklardan ve üst gövdenin dik duruşundan hareketle figürinin dik bir şekilde oturduğu anlaşılmaktadır. Tip 2 örneğinde göğüsler yumru şeklinde belirtilmiş, karnın alt kısmı hafifçe ovalleştirilerek karın belirginleştirilmeye çalışılmıştır.

Oturan çıplak genç kız figürinleri arasında oldukça yaygın olarak görülen sol kol vücuda bitişik olarak yanda, sağ kol dirsekten kıvrılmış vaziyette göğse doğru ilerleyen figürinler birçok farklı merkezde karşımıza çıkar. D. B. Thompson, Troia'dan ele geçen Tip 2 ile aynı tipolojideki oturan çıplak genç kız figürinini kavun dilimi saç şeklinden hareketle MÖ 2. yüzyıla tarihler¹⁹. Pergamon'dan²⁰ ele geçen kavun dilimi saç stiline sahip iki figürin E. Töpperwein tarafından Troia örnekleri ile karşılaştırılmış ve söz konusu figürinler MÖ 1. yüzyılın başına tarihlendirilmiştir. Priene, Demeter ve Kore kutsal alanından ele geçen Tip 2 ile benzer tipolojideki figürin, F. Rumscheid tarafından doğulu bereket tanrılarıyla ilişkilendirilir. Araştırmacı, bu savını figürinin kollarının duruş şekliyle desteklemekte, ayrıca figürinlerin Demeter ve Kore kutsal alanından ele geçmesini de bereket amaçlı kullanıldığının kanıtı olarak ileri sürmektedir. Söz konusu Priene figürinleri Hellenistik Döneme tarihlendirilmiştir²¹. Smyrna'dan ele geçen benzer bir diğer örnek P. G. Leyenaar-Plaisier tarafından MÖ 2. yüzyılın sonuna tarihlendirilir. Yine Leiden kataloğunda Myrina'dan ele geçen üç adet sağ elini göğsünde tutan oturan genç kız figürini MÖ 2. yüzyılın ikinci yarısına tarihlendirilmektedir²².

Miletos'dan ele geçen iki figürin gerek tipolojik gerek stilistik Olarak Tip 2 ile yakın benzerlik taşır. F. Özcan, Miletos örneklerini MÖ 2. yüzyılın ikinci yarısına tarihler²³.

Tip 2'nin tipolojik olarak benzerleri Aigai'dan da ele geçmiştir²⁴. E. Dereboylu, Aigai Pişmiş Toprak Figürinlerini incelediği çalışmasında

19 Burr-Thompson 1963, 94, Lev. XVII, fig. 58.

20 Töpperwein 1976, 58, Lev. 37, fig. 228-229.

21 Rumscheid 2006, 224, Lev. 82 Nr. 81.

22 Leyenaar-Plaisier 1979, 267, Lev.99, fig. 295-298; 422, Lev.153, fig. 1172.

23 Özcan 2007, 134, Lev. 118, TK 162, Lev. 119 TK 722.

24 Dereboylu 2012, Lev. 33 fig. 97-103.

“*Oturan Çıplak Kadınlar / Hierodouloslar*” başlığı altında ele aldığı figürinlerin üç farklı tipe ait olduğunu tespit etmiştir. Aigai’den ele geçen figürinler Dereboylu’nun tipolojisinde Tip 3 olarak yer alır.

Benzer örneklerden hareketle Tip 2’ye ait figürinler Hellenistik Döneme tarihlendirilmektedir.

Çift kalıptan içi boş olarak yapılmış olan Tip 3’ün yalnızca ön kalıbı boyundan diz altına kadar korunmuştur. Kolları omuz altından itibaren kesik olarak verilen figürinin birbirine bitişik olarak dizden hafifçe kıvrılarak uzatılan bacakları figürine aynı Tip 1’de olduğu gibi yarı oturur yarı uzanır bir görüntü yaratır. Tip 1 ve Tip 2 ile kıyaslandığında Tip 3’ün bacak ve kalça kısmının daha dolgun olduğu dikkat çekmektedir. Bu hali ile figürin adolesan çağındaki kız çocuğundan ziyade yetişkin bir kadını andırmaktadır. Figürinde göğüsler daha belirgin, karın çizgisi, karın altında yer alan çizgi ve kasık çizgilerinin daha plastik işlendiği görülür. Tip 3 belirgin göğüsleri, plastik olarak işlenen karın kısmındaki deri kırışıkları ve kasık çizgileriyle MÖ 4. yüzyıla tarihlenen *Capua Aphrodites*²⁵ ve MÖ 3. yüzyıla tarihlendirilen Çömelen Aphrodite²⁶ heykeli ile benzerlik sergilemektedir. Priene’den ele geçen benzer bir örnek F. Rumscheid tarafından Hellenistik Döneme tarihlendirilmiştir²⁷. Tip 3 Capua Aphrodite’siyle benzer şekilde işlenen karın altı çizgisi ve Priene örneğinden hareketle Hellenistik Dönemin başlarına tarihlendirilir.

3-Oturan Çıplak Genç Kız Figürinleri ile ilişkili Kadın Başları

Oturan çıplak genç kız figürinleriyle ilişkili olduğu düşünülen iki adet kadın başı bu başlık altında ele alınmıştır. Kadın başlarından 1 no.lu örnek yüz uzuvları kısmen belirginliğini korumuştur (Lev.4-5). Saçlar alın kısmında düz bir bant şeklindeyken, alın ve kulak üzerindeki saç parçaları ince dalgalı halinde işlenerek geriye doğru taranmış, başın arka kısmında topuz şeklini almıştır. Saçın ortadan ikiye ayrılmasından dolayı alında derin bir üçgen profil oluşmuştur. Gözler küçük ve birbirine yakın, burun küçük ve geniş, dudaklar küçük ve kalındır. Yüz yuvarlak ve dolgun, çene toktur. Figürinin yüzünde yer yer korunan krem rengi boya tende krem renginin kullanıldığını işaret eder. Korunan stilistik

25 Ridgway 2001, 89, Lev. 54.

26 a.g.e., 231, Pl.112-113.

27 Rumscheid 2006, 433, Lev.31, Nr.78.

özelliklerinden hareketle 1 no.lu kadın başı MÖ 3.yüzyıla tarihlendirilmektedir.

Yüz uzuvları kalın astar tabakasının altında kaybolan 2 no.lu kadın başının (Lev. 6-7) ortadan ikiye ayrılan saçları kalın bir rulo şeklinde geriye doğru taranmış, başın arka kısmında topuz halini almıştır. 1 no.lu kadın başında topuz kalın ve kütken 2 no.lu kadın başında, topuzda saç buklelerinin işlendiği görülmektedir. Figürinin başının üst kısmında yer alan stephanesi figürine tanrısal kimlik katar. Yukarıda da belirtildiği üzere yüz uzuvları kalın astar tabakasının altında kaybolduğundan dolayı 2 no.lu kadın başı için kesin bir tarih önerisinde bulunmak oldukça güçtür. Ancak 2 no.lu kadın başının da çalışmada ele alınan diğer örneklerde olduğu gibi Hellenistik Döneme ait olduğu düşünülmektedir.

Değerlendirme

Bulunduğu kontekstteki işlevinden tarihlendirilmesine kadar üzerinde pek çok tartışma bulunan oturan çıplak genç kız figürinleri yakın bir tarihe kadar oyuncak bebek olarak nitelendirilmiş ve çoğu araştırmacı tarafından hiç bir ayırım gözetilmeksizin tanrıça Aphrodite ile ilişkilendirilmiştir. Ancak söz konusu oturan çıplak genç kız figürinlerini bulunduğu bağlam içerisinde değerlendirmek bu figürinlerin taşıdığı farklı işlevlerinde anlaşılmasında yardımcı olacaktır. Karantina Adası örneğinde olduğu gibi kutsal alanla ilişkili bir kontekst içinden ele geçen “basit saç düzenine sahip” adolesan çağındaki genç kız imajını hierodouloi olarak tanımlamak yanlış bir yaklaşım olacaktır. Muhtemelen bu figürinler koutrophos tanrıçalarına menstrüasyon dönemine yeni giren genç kızlar veya evlilik öncesi gelin adayları tarafından, sağlıklı ve refah bir yetişkinlik dönemi, mutlu ve bereketli bir evlilik dileğiyle bırakılıyordu.

Klazomenai Karantina Adasından ele geçen oturan çıplak genç kız figürinlerinin tipolojik ve kronolojik değerlendirmesine döndüğümüzde; tipolojik anlamda diğer merkezlerde karşılaşılan üç farklı kanonik tipin Klazomenai kent atölyelerinde de üretildiği görülmektedir. Figürinlerin ele geçtiği seramik dolgu içerisinden oturan çıplak genç kız figürinleri ile birlikte bu tip figürinlerin yapımında kullanılan arka kalıbında ele geçmesi, bu figürinlerin kent atölyelerinden üretildiğini işaret etmesi açısından önem taşımaktadır.

Çalışmada incelenen figürinler Karantina Adası kuzey yamacı kazılarında tespit edilen büyük bir yapıya ait temel konstrüksiyon içinde kullanılan seramik dolgudan ele geçmiştir; dolayısıyla bu figürinler için tabakadan

hareketle bir tarih önerisinde bulunulamaz. Figürinlerin oldukça küçük fragmanlar halinde korunması ve tama yakın olarak korunan Tip 1'in yüz uzuvlarının belirginliğini kaybetmesi stil kritiği ile tarihleme yapmayı güçleştirir. Ancak gerek benzer örneklerin ışığında, gerekse figürinlerin kısmen korunan stilistik özelliklerinden hareketle Oturan Genç Kız figürinlerinin Hellenistik Döneme ait olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca seramik dolgu içerisinden gelen tüm figürinlerin Hellenistik Döneme ait olması bu tip figürinler için önerilen tarih aralığını destekler niteliktedir.

Levha 1

Levha 2

Levha 3

Levha 4

Levha 5

Levha 6

Levha 7

Kaynakça

Burr-Thompson 1963

Burr -Thompson, D., *Troy, The Terracotta Figurines of the Hellenistic Period: Supplementary Monograph III*, 1963, Princeton.

Cellerino 2009

Cellerino, A., “Le Terrecotte di Tell Yelkhi”, İçinde: A. Invernizzi (Ed.), *Mesopotamia XLIV*, Torino.

Délos XXIII

Laumonier, A., *Exploration Archéologique de Délos XXIII. Les figurines de terre cuite*, Paris.

Dereboylu 2012

Dereboylu, E., *Aigai Pişmiş Toprak Figürinleri*, (Yayınlanmamış Doktora tezi Dan: Prof. Dr. E. Doğer), Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Dillon 2005

Dillon, M., “Girls and women in classical Greek religion”, *Gnomon* 77, Augsburg.

Dörig 1958

Dörig, J., “Von Griechischen Puppen” , *AntK* I, Basel.

Erzen-Başaran 1992

Erzen, A., Başaran, S., “1991 Yılı Enez (Ainos) Kazıları”, *14. Kazı Sonuçları Toplantısı*, Ankara.

Huysecom-Haxi vd. 2012

Huysecom-Haxhı, S., Papaikonomou, I.D., Papadopoulos, S., “Les figurines en terre cuite dans les sépultures d’ enfants en Grèce ancienne: les cas des jeunes filles nues assises”, *Bibliothèque d’ Archéologie Méditerranéenne et Africaine* 12, Paris.

Lang-Auinger 2007

Lang- Auinger, C., “Terrakotten, Die Basilika am Staatsmarkt in Ephesos, 2. Teil: Funde Klassischer bis Römischer Zeit”, *FE IX/2/3*, Wien.

Leyenaar-Plaisier 1976

Leyenaar-Plaisier, P.G., *Les Terres Cuites Grecques Et Romaines, Catalogue De La Collection Du Musée National Des Antiquités A Leiden*, Rijksmuseum Van Oudheden.

Mallios 2004

Mallios, G. K., “A Hellenistic Sanctuary at Ano Poli, Thessalonica the Terracotta Figurines” *Eynatta* 8, Atina.

Özcan 2007

Özcan, F., *Die figürlichen Terrakotten von Milet aus Klassischer und Hellenistischer Zeit*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi, Dan: Prof. Dr. Volkmar von Graeve), Ruhr-Universität Bochum.

Ridgway 2001

Ridgway, B.S., *Hellenistic Sculpture I, The Styles of ca. 331-200*, Wisconsin.

Rumscheid 2006

Rumscheid, F., *Die Figürlichen Terrakotten von Priene*, Wiesbaden.

Töpperwein 1976

Töpperwein, E., *Terrakotten von Pergamon*, Berlin.

Uzun 1998

Uzun, K., *Klazomenai Antik Kenti'nde Ele Geçen MÖ 4.Yüzyıl Figürinleri*, (Yayınlanmamış Lisans Tezi, Dan. Prof. Dr. G. Bakır) Ege Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü, İzmir.

Seleucia | Sayı VII | Nisan - Mayıs 2017

Olympos Kazılarında Bulunan Aydınlatma Gereçleri B. Yelda Olcay Uçkan - Muradiye Öztaşkın	11	Erken Hıristiyan Literatüründe Yahudiler ve Anti-Semitizm Ulaş Töre Sivrioğlu	235
Arkeolojik Kazılar Işığında Olba Tiyatrosu: Ön Sonuçlar Emel Erten - Deniz Kaplan	29	Zeus Labraundos Kutsal Alanı Su Kompleksi Kazıları Cam Buluntuları Ömür Dünya Çakmaklı	279
Olba Manastırı Kuzey Kilisesi'nden (<i>Diakonikon</i>) Bizans Dönemi <i>Opus Sectile</i> Taban Döşemesi Murat Özyıldırım - Yavuz Yeğin	47	Tripolis'teki 6 No.lu Kaya Mezarı Sabri Arıcı - Aytekin Erdoğan	297
Olba'da Bulunan Sikkeler Işığında Kentin Erken Yerleşim Tarihi Tuna Akçay	69	Seyitömer Höyük Hellenistik Dönem Balık Tabakları Figen Çevirici Coşkun	325
Olba Tiyatro Kazısı Cam Kadeh Buluntuları Emel Erten - Emine Akkuş Koçak	89	Aşağı Salat Höyüğü'nden Cam At Rhytonu S. Yücel Şenyurt - Emel Erten - İlkay Aklan	345
Olba Kazısı'nda Ele Geçen Hellenistik Dönem'e Ait Bir Sepet Kulplu Amphora Parçası Erkan Alkaç	113	Kuva-yi Milliye Müzesi'nden Bir Grup Gümüş Venedik Sikkesi Ceren Ünal	363
Sikke Buluntuları Bağlamında Olba'da II. Constantius Dönemi Emel Erten	129	Direkli Mağarası Epi-paleolitik Dönem Yaşamsal Alan Düzenlemeleri Üzerine Bir Değerlendirme Cevdet Merih Ereğ	377
Klazomenai Karantina Adası Kuzey Yamacı Kazılarında Ele Geçen Oturan Çıplak Genç Kız Figürinleri Ashıhan Özbay	147	Orta Aras Havzası'nda Bir Orta Tunç Çağı Kalesi: Çalgüneş Ayhan Yardımcıel - Emine Gizlenci	397
Karabel Asarcık'taki Sion Manastırı Mezar Odası ve Bizans Lahitleri Bülent İşler	161	Olba Akropolisi Kuzey Kule Kazısından Ele Geçen Karbonize Ahşap Malzemenin Anatomik Analizi Barbaros Yaman - Ali Akın Akyol - Emel Erten	411
Mimari Plastik Veriler Işığında Erken Bizans Döneminde Side'de Sütunlu Caddelerin Onarımı Şener Yıldırım	187	Olba Kazısı Tiyatro Seramik Buluntuları Arkeometrik Çalışmaları Ali Akın Akyol - Safiye Aydın	421
Karantina Adası Kuzey Yamacı Kazıları Stratigrafik Değerlendirmesi ve Hellenistik Dönem Pişmiş Toprak Figürinler Fikret Özbay - Ashıhan Özbay	207	Kitap Tanıtımı Ömer Özyiğit'e Armağan Emel Erten	439
Erken Hıristiyanlık Döneminde Zephyrion/Zephyrium Murat Özyıldırım - Muzaffer Yılmaz	225	Kudüs: Bir Şehrin Biyografisi Murat Özyıldırım	447

ISSN 2148-4120

9 772148 412007